

SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförändenas Riksförbund

Nr 5 1963

Årg. 13

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Förfarandet vid allmän fastighetstaxering

*En redogörelse för förslag till ändrade bestämmelser
Av landskamreraren Sven Svensson*

Inledning

Genom 1956 års taxeringsförordning tillkom åtskilliga nyheter ifråga om inkomst- och förmögenhetstaxeringen. I fråga om fastighetstaxeringen ansågs ej föreligga samma behov av modernisering och reglerna härom flyttades tämligen oförändrade över till den nya taxeringsförordningen. Efter förslag av 1950 års skattelagssakkunniga hade nämligen så sent som genom beslut av 1955 års riksdag företagits vissa ändringar ifråga om fastighetstaxeringen, vilka framför allt syftade till att bereda nämnderna i första instans längre tid för arbetet. I samband härmed och även i andra sammanhang framträdde emellertid önskemål om förenklingar. Framför allt det förhållandet, att arbetet med fastighetstaxeringen i betydande utsträckning tog i anspråk arbetskrafter, avsedda för kontroll av inkomsttaxeringarna, ansågs göra det nödvändigt att utnyttja alla möjligheter till förenklingar. Med anledning härav till-

kallades på våren 1961 särskilda sakkunniga — 1961 års fastighetstaxeringsutredning — med uppgift att utreda frågan. Utredningen har den 12 mars 1963 avlämnat en promemoria med förslag.

Utredningen har funnit att förenklingar bör vara möjliga att företaga på fyra områden nämligen i fråga om taxeringsorganisationen, taxeringsperioden, metoden för taxering av jordbruksfastighet och redovisningen i fastighetslängden.

Taxeringsorganisationen

Som bekant omhänderhas den allmänna fastighetstaxeringen i första instans i *stad* av fastighetstaxeringsnämnd och på *landet* av beredningsnämnd och fastighetstaxeringsnämnd. Beredningsnämnden upprättar förslag till taxeringar, vilket förslag hålles tillgängligt för de skattskyldiga för att dessa skola bli i tillfälle att avge erinringar. Taxeringarna fastställles sedan av fastighetstaxeringsnäm-

den. Beredningsnämndens verksamhetsområde utgöres av kommun eller del av kommun. Nämnden består av ordförande, som utses av länsstyrelsen, och fyra andra ledamöter, vilka väljes av kommunalfullmäktige. Fastighetstaxeringsnämnd på landet består av ordförande och ytterligare sex ledamöter. Ordföranden och en ledamot förordnas av länsstyrelsen, två ledamöter utses av landstingskommunens förvaltningsutskott, två av kommunalfullmäktige. Härjämte ingår som ledamot vederbörande beredningsnämndsordförande. De av länsstyrelsen och förvaltningsutskottet utsedda ledamöterna tjänstgör i hela fastighetstaxeringsdistriktet, beredningsordföranden då fråga är om taxering av fastigheter inom hans beredningsdistrikt och de av kommunalfullmäktige valda ledamöterna vid taxering av fastighet inom kommun, för vilken de valts. Fastighetstaxeringsdistriktet omfattar flera beredningsdistrikt; normalt brukar distriktet utgöras av ett fögderi. I stad däremot utses länsstyrelsen ordförande och ytterligare en ledamot i fastighetstaxeringsnämnden medan stadsfullmäktige väljer tre — i vissa fall — fem ledamöter.

Det stod från början för utredningen klart att åtskilliga fördelar skulle kunna vinnas om fastighetstaxeringen i första instans även på landet skulle kunna uppdras åt endast en nämnd, en fastighetstaxeringsnämnd. Självfallet finge då den nya fastighetstaxeringsnämnden i huvudsak ersätta den gamla beredningsnämnden. Härigenom skulle de tidigare fastighetstaxeringsnämnderna på landet — vid 1957 års allmänna fastighetstaxering uppgick dessa enligt införskaffade uppgifter till inte mindre än 233 stycken — kunna slopas och en ganska avsevärd be-

sparing vinnas. Vidare skulle de nya fastighetstaxeringsnämnderna kunna beredas betydligt längre tid för utförande av sina uppdrag än beredningsnämnderna tidigare haft. Slutligen skulle ur allmän organisatorisk synpunkt en enhetlig organisation på landet och i stad innebära fördelar i flera hänseenden.

Av den i promemorian intagna historiken framgår att under 18- och 1900-talen fastighetstaxeringsorganisationen i första instans omväxlande varit inrättad efter ett system av två nämnder och ett ennämndssystem. Åren 1842—1861 samt 1908—1921 tillämpades det sistnämnda systemet; under övriga tider har sedan 1810 fastighetstaxeringen i första instans omhänderhaft av två nämnder, en som föreslagit taxeringarna och en som fastställt dem. Fram till år 1922 har för övrigt organisationen för inkomst- och fastighetstaxeringen varit gemensam.

Då det gällde att överväga en övergång till ennämndssystemet måste självfallet först undersökas orsakerna till återgången till tvånämndssystemet år 1922. Det visade sig därvid att denna skett på grund av negativa erfarenheter vid 1908 års allmänna fastighetstaxering. Anledningen var närmast den ojämnhet som då uppkommit vid taxeringen av jordbruksfastigheter. En jämförelse mellan situationen år 1908 och den nuvarande ger emellertid vid handen att möjligheterna att genomföra en taxering av jordbruksfastigheter på ett tillfredsställande sätt numera är helt andra än de som då förelåg.

Till att börja med genomfördes genom 1921 års lagstiftning flera reformer som i och för sig måste verka i riktning mot en jämnare taxering. Sålunda skildes fastighetstaxeringen från inkomsttaxering-

en och lades under nämnder med speciell sakkunskap. Fastighetsägarna ålades inkomma med uppgifter om fastigheterna och material till kontroll — bl a jordregisterutdrag — ställdes till nämndernas förfogande. Vissa förberedelser skulle redan då ske. Sedermera har på förslag av 1923 års taxeringssakkunniga den så kallade kontrollängden införts och därefter har hela det förberedelsearbete, som numera föregår en allmän fastighetstaxering — det s k Stockholmsmötet m m — tillkommit. Slutligen har sedan 1928 funnits skogsvärderingsinstruktioner, på vilka särskilda länsavdelningar grundas. De förberedelser som numera vidtas för en allmän fastighetstaxering är således av helt annan art och omfattning än 1908.

De förstärkningar av länsstyrelsernas personella resurser, som undan för undan företagits sedan 1944 och framöver och som alltjämt fortgår, medger vidare en helt annan möjlighet övervaka och fortlöpande kontrollera taxeringsarbetet.

Utredningen fann härjämte att det kunde ifrågasättas om det resultat som vanns genom den dubbla handläggningen av fastighetstaxeringen på landet uppvägs den därav föranledda kostnaden. Erfarenheten visade att den begränsade tid som stått fastighetstaxeringsnämnderna till förfogande inte medgett en individuell prövning av taxeringsvärdena för samtliga fall. Sådan prövning torde i allmänhet endast ha förekommit beträffande fastigheter, ifråga om vilka erinringar inkommit eller skilda meningar beträffande värderingen förelegat inom beredningsnämnden. I övrigt hade genomgången i allmänhet skett summariskt.

De sakkunniga framhåller slutligen att inte mindre än 28 medelstora och mindre städer har en areal, överstigande 1.000

har. Åtskilliga av dessa städer måste således innefatta relativt stora områden av utpräglad landsbygdskaraktär. I dessa städer har fastighetstaxeringarna genomförts enligt reglerna för städerna med endast en nämnd i första instans utan att länsstyrelserna i allmänhet ansett särskilda åtgärder påkallade för att åstadkomma jämnhet vid taxeringen av jordbruksfastigheter.

Dessa och andra överväganden har föranlett utredningen att förorda ett en-nämnds-system av den typ som nu gäller för stad.

Arbetet inom den nya fastighetstaxeringsnämnden skall försiggå så, att nämnden först preliminärt beslutar om taxering av samtliga fastigheter. Beslutet delges de skattskyldiga, som beredes tillfälle att inom viss tid inkomma med erinringar. Härpå skall nämnden uppta erinringarna till behandling och slutligt fastställa taxeringarna. Gången av arbetet blir således i princip densamma som nu gäller för berednings- och fastighetstaxeringsnämnd med den skillnaden att samma nämnd kommer att omhändera både beredning och slutligt beslut. Förfarandet är avsett att gälla lika i stad och på landet. Eftersom arbetet inom beredningsnämnderna hittills försiggått under stor tidsnöd och det slutliga arbetet inom nya fastighetstaxeringsnämnden med fastställande av taxeringsvärdena inte avser andra fastigheter än sådana som nämnden redan är förtrogen med har utredningen funnit, att det finns en möjlighet att fastställa en annan tidpunkt då det preliminära beslutet skall föreligga färdigt än den som nu gäller för upprättande av beredningsnämndens förslag, nämligen den 10 december. Utan olägenhet skulle tidpunkten kunna förskjutas till den 10 februari,

varigenom nämnden för det arbete som tidigare utförts av beredningsnämnden erhåller 2 månader längre tid.

Även om de omfattande förberedelser, som numera föregår en allmän fastighetstaxering, utgör en viss garanti för jämnhet i taxeringarna, har utredningen funnit det obestridligt, att slopanDET av beredningsnämnderna kan medföra ökade risker för ojämnhET mellan olika distrikt. Av den anledningen har utredningen föreslagit, att det skall uppdras åt de lokala skattemyndigheterna att var och en inom sitt fögderi svara för övervakningen av fastighetstaxeringsnämndernas arbete. Sålunda föreslås att — innan det egentliga arbetet med fastighetstaxeringen påbörjas — den lokala skattemyndigheten skall kalla ordförandena och ytterligare en ledamot i varje nämnd till överläggningar rörande det förestående taxeringsarbetet. Den lokala skattemyndigheten bör vidare följa arbetet i fastighetstaxeringsnämnderna och i erforderlig utsträckning ge anvisningar för dess bedrivande. För att fullgöra denna uppgift bör den lokala skattemyndigheten äga närvara vid sammanträden och delta i överläggningarna men ej i besluten. Om den lokala skattemyndigheten konstaterat ojämnheter i taxeringarna eller större avvikelser från fastighetsprövningsnämndens värderingsgrunder, skall han underrätta taxeringsintendenten härom, så att denne på tidigt stadium kan ingripa för att åstadkomma en jämn och likformig taxering.

Vad nu sagts om den lokala skattemyndighetens uppgift att övervaka taxeringsarbetet avser enligt förslaget fastighetstaxeringen på landet. Utredningen har emellertid framhållit att framför allt genom kommunindelningen stora lands-

bygdsområden införlivats med städer. Det finns ingen anledning att anta att en fastighetstaxeringsnämnd på sådant område har större möjligheter att åstadkomma jämnhet och likformighet i fråga om värderingen av jordbruksfastighet än motsvarande nämnd på landet. Det kan vidare finnas anledning att även i andra fastighetstaxeringsdistrikt i städerna övervaka taxeringsarbetet på samma sätt. På grund härav har föreslagits att länsstyrelsen skall äga bestämma, i vilka städer den lokala skattemyndigheten på förut angivet sätt skall övervaka fastighetstaxeringsnämndernas arbete.

Beträffande sammansättningen av den nya fastighetstaxeringsnämnden har utredningen inte funnit tillräckliga skäl förheliga att bibehålla de två landstingsvalda ledamöterna. Dessa två skall ersättas av kommunvalda ledamöter.

Taxeringsperioden

Under förra hälften av 1800-talet förblev det värde som åsatts en fastighet enligt en bevillningsförordning i allmänhet oförändrat intill nästa riksdag. Under tiden 1861—1897 gällde en treårig taxeringsperiod. Den femåriga taxeringsperioden infördes genom 1897 års bevillningsförordning och har därefter gällt. Även om detta varit principen har dock åtskilliga avvikelser förekommit. Av de sista tio taxeringsperioderna har sålunda endast hälften haft en längd av fem år, en fyra år, en sex år, två sju år, medan den nu löpande kommer att få en längd av åtta år.

Utredningen konstaterar till en början att kostnaderna för en allmän fastighetstaxering är betydande. Så t ex har å det särskilda anslaget härför redovisats utgifter för den allmänna fastighetstaxe-

ringen år 1957 med sammanlagt i runt tal 7,3 milj. kronor. Hänsyn har då inte tagits till dolda kostnader i form av löner, expenser, reseersättningar m m till de i fastighetstaxeringen sysselsatta tjänstemännen hos olika myndigheter såsom länsstyrelserna, riksskattenämnden, skogsforskningsinstitutet, skogsstyrelsen och domänstyrelsen. En särskild kostnad uppkommer jämväl genom den utredning angående taxeringsutfallet som äger rum efter varje allmän fastighetstaxering.

En allmän fastighetstaxering innebär vidare ett omfattande arbete, som allvarligt inkräktar på inkomsttaxeringen så till vida som de befattningshavare vilka sysslar med sistnämnda taxering i stor utsträckning måste tas i anspråk jämväl för arbetet med den allmänna fastighetstaxeringen. Särskilt f n då den pågående uppbyggnaden av taxeringsorganisationen ännu inte blivit avslutad är denna synpunkt av vikt.

Utredningen framhåller vidare, att under de senaste 25 åren (1938—1963) skulle företagits sex allmänna fastighetstaxeringar. I verkligheten har emellertid endast förekommit fyra. Inte mindre än tre gånger har taxeringsperioden omfattat längre tid än vad som föreskrives i kommunalskattelagen. Två av dessa perioder har förekommit under 1940-talet, då man ännu inte påbörjat fastighetsskattens avskaffande och den allmänna fastighetstaxeringen hade en väsentligt större betydelse än nu. Genom att nästa allmänna fastighetstaxering uppskjutits till år 1965 kommer den sista perioden att omfatta inte mindre än åtta år. Av olika anledningar anser de sakkunniga sig kunna utgå ifrån att förlängningen av taxeringsperioderna inte medfört större olägenheter. Med hänsyn härtill och till att fastig-

hetstaxeringen kan väntas förlora allt mer i betydelse genom den pågående successiva avvecklingen av fastighetsskatten, bör en förlängning av taxeringsperioden vara möjlig. Den allmänna olägenhet som uppkommer därigenom att kreditinstituten vid belåning av fastigheter inte haft tillräckligt stöd av taxeringsvärdena är det svåraste hindret.

Utredningen föreslår att taxeringsperioden förlänges till 10 år med möjlighet att genom ett relativt enkelt förfarande — en procentuell omräkning av gällande taxeringsvärden — åvägabringa en anpassning av taxeringsvärdena till dagsvärdena under den löpande taxeringsperioden.

Omräkning bör företas sedan fem år förflutit av taxeringsperioden men inte göras ovillkorlig. Som villkor för att omräkning skall ske, har föreslagits att ändring av taxeringsvärdena skall kunna påräknas med minst tio procent.

Under de senaste taxeringsperioderna har fastigheterna stigit i värde. Självfallet kan prisutvecklingen beträffande vissa grupper av fastigheter komma att gå i motsatt riktning. I sådant fall skall omräkningen företas med justering nedåt av fastighetstaxeringsvärdena.

Prisutvecklingen å fastighetsmarknaden kan uppvisa betydande variationer inom olika delar av landet. Omräkning skall endast företas i de län, där så är påkallat av hänsyn till prisutvecklingen.

Utredningen föreslår att genom riksskattenämndens försorg centralt skall företas en utredning av ungefär samma omfattning som den som föregår det sk Stockholmsmötet vid en allmän fastighetstaxering. Härigenom avses skola utrönas huruvida omräkning kan komma i fråga i de olika länen. Finner riksskattenäm-

den beträffande hela riket eller vissa län att prisnivån ej undergått sådan förändring att en tioprocentig ändring av taxeringsvärdena är motiverad, är saken därmed avgjord. Vidare prövning inom länen behövs ej.

Beträffande de län där riksskattenämnden funnit en tioprocentig ändring av taxeringsvärdena kunna komma ifråga, skall nämnden besluta att utredning av prisutvecklingen skall verkställas inom länet. Det skall då åligga landskamreren att verkställa sådan utredning och upprätta förslag till procenttal för omräkning. Förslaget underställes riksskattenämnden för översyn och kontroll. Sedan förslaget återställts med eventuella erinringar, har prövningsnämnden att fatta slutlig ståndpunkt i omräkningsfrågan. Finner prövningsnämnden därvid att taxeringsvärdena inte bör ändras med minst tio procent, skall omräkning inte ske.

Prisutvecklingen kan variera för olika slag av fastigheter. I riksskattenämndens beslut bör därför anges huruvida utredningen skall avse jordbruksfastighet eller annan fastighet eller bådadera. En ytterligare uppdelning av fastigheterna kan bli nödvändig. Det förekommer nämligen betydande skillnader i prisutvecklingen även inom ett och samma slag av fastigheter. Beträffande jordbruksfastigheter har utredningen funnit att fråga kan uppkomma om uppdelning av dessa i skogsfastigheter och egentliga jordbruksfastigheter. Utredningen har emellertid funnit det enklare att riksskattenämnden i fråga om jordbruksfastigheter skall besluta, huruvida utredningen inom länen skall avse värdet å skogsmark och växande skog eller taxeringsvärdet i övrigt eller bådadera. I fråga om annan fastig-

het har utredningen föreslagit en uppdelning i en- och tvåfamiljsfastigheter, hyresfastigheter och industrifastigheter. Till den första gruppen hänförs fastigheter som avses i 24 § 2 mom. 1 st kommunalskattelagen. Att urskilja hyresfastigheterna torde i allmänhet inte erbjuda några problem och till den gruppen hänföres också fastigheter som avses i 24 § 3 mom. kommunalskattelagen. Till industrifastigheter bör hänföras förutom fastigheter som direkt utnyttjas för industriellt ändamål vissa andra fastigheter.

För att underlätta identifieringen av fastigheterna vid omräkningen har föreslagits att beträffande annan fastighet i fastighetslängden skall utmärkas till vilken av ovan angivna grupper fastigheten är att hänföra. Detta skulle lämpligen ske i samband med nästa allmänna fastighetstaxering.

Förfarandet blir i huvudsak följande. Sedan riksskattenämnden före utgången av maj månad under femte året fattat beslut om utredning angående prisutvecklingen skall nämnden underrätta landskamreren i berörda län. Landskamreren upprättar och översänder senast den 25 augusti utredning och förslag till riksskattenämnden, som senast den 1 oktober återställer förslaget med eventuella erinringar. Förslaget och erinringarna förelägges prövningsnämnden, som fastställer procenttalet för olika grupper av fastigheter. Beslutet tillställs riksskattenämnden och de lokala skattemyndigheterna senast den 15 oktober.

Själva omräkningen av taxeringsvärdena verkställs av lokal skattemyndighet. I stället för att införa nästföregående års taxeringsvärden i stommen till fastighetslängd införes det omräknade vär-

det. Om omräkningen inte medför ändring av taxeringsvärde med minst 1.000 kr, skall dock det tidigare värdet oförändrat införas i taxeringslängden.

Sedan omräkningen slutförts och de omräknade värdena införts i stommen till fastighetslängden, överlämnas denna på vanligt sätt till taxeringsnämnden, som senast den 15 maj under taxeringsåret fastställer omräkningen. Särskilda under rättelser om de omräknade värdena skall utsändas på för ändamålet fastställda blanketter och besvär över omräkningen — dock endast i fråga om eventuella felräkningar — skall kunna anföras av skattskyldig, taxeringsintendent samt kommun.

Under de år, då omräkning skall ske eller under något av de närmast följande fyra åren, kan det inträffa att nytt taxeringsvärde skall åsättas enligt 12 § 2 mom. kommunalskattelagen. Förfarandet blir därvidlag det, att taxeringsnämnden i vanlig ordning åsätter taxeringsvärden efter det allmänna prisläge och de uppskattningsgrunder i övrigt, som tillämpades vid den senaste allmänna fastighets-taxeringen. Därefter omräknas det sålunda erhållna taxeringsvärdet på samma sätt som tidigare skett beträffande andra fastigheter av samma slag som den nytaxerade. Dessa enstaka fall av omräkning avses skola verkställas av taxeringsnämnden.

Utredningen framhåller slutligen att den är medveten om att vissa anmärkningar kan komma att riktas mot förslaget om omräkning av taxeringsvärdena. Skulle anmärkningarna föranleda till att förslaget inte anses kunna läggas till grund för lagstiftning, föreslås såsom

ett alternativ att taxeringsperioden förlänges till åtta år.

Taxering av jordbruksfastighet

Vid taxering av jordbruksfastigheter användes såsom ett hjälpmedel de enhetsvärden, som föreslagits i den ordning 144 § 1 mom. taxeringsförordningen anger. Dessa enhetsvärden skall beträffande fastigheter i skilda storleksgrupper innefatta värden för ytenhet mark av olika ägoslag, godhetsklasser och brukningsförhållanden under förutsättning av ett normalt byggnadsbestånd.

Speciellt vid taxeringen av mindre jordbruksfastigheter har av olika skäl enhetsvärdena visat sig vara till ingen eller ringa nytta vid taxeringen. Vid de centrala överläggningarna inför 1957 års allmänna fastighetstaxering rekommenderades därför en annan metod vid taxering av jordbruksfastigheter med ringa åkerareal, nämligen att åsätta särskilda värden för jorden och särskilda för byggnaderna. Rekommendationen synes ha åtföljts i flertalet län. Erfarenheterna av metoden att uppskatta jorden för sig och byggnaderna för sig har genomgående varit goda.

På fråga av utredningen har flertalet länsstyrelser förklarat sig anse metoden lämplig vid taxeringen av mindre jordbruksfastigheter men är — bortsett från länsstyrelserna i Västmanlands län och ett par Norrlandslän — mera tveksamma då det gäller de medelstora eller större brukningsenheterna.

Av den anledningen har utredningen till en början övervägt att framlägga förslag om tillämpning av metoden vid taxering av jordbruksfastigheter med en åkerareal, understigande 10 har. I allmänhet anses nämligen numera att en sådan jordbruksfastighet i regel inte kan ge full försörj-

ning åt en familj enbart genom jordbruket. Tillgänglig statistik utvisar, att antalet jordbruksfastigheter med en åkerareal, understigande 10 har, utgör inemot $\frac{2}{3}$ av det totala antalet jordbruksfastigheter i landet.

En begränsning av metoden till fastigheter med mindre åkerareal än 10 har har knappast någon betydelse för Norrlands-länen, där jordbruken i allmänhet består av små brukningsenheter. I södra och mellersta Sverige skulle däremot en sådan begränsning medföra bestämda olägenheter. Man skulle nödgas använda två värderingsmetoder jämsides, redovisningen i kontrollängden skulle komma att kompliceras och även andra olägenheter skulle uppkomma. Utredningen har därför efter hand kommit att inrikta sig på att undersöka möjligheterna av en total övergång till metoden att värdera jorden för sig och byggnaderna för sig. Framför allt skulle härigenom vinnas att värderingen av samtliga jordbruksfastigheter kunde bedrivas efter en och samma metod, vilket skulle innebära en väsentlig lättnad för fastighetstaxeringsnämnderna. Uttalanden av de sakkunniga, som verkställer utredningen om taxeringsutfallet beträffande jordbruksfastigheter vid 1957 års allmänna fastighetstaxering, utvisar vidare att en fullt tillfredsställande lösning av åkerjordens värdesättning inte kan ernås med mindre värdet av jord och byggnader på något sätt renodlas.

Även andra fördelar skulle härigenom vinnas t ex vid beräkning av värdeminskningsskatt för byggnader, vid omtaxering av fastigheter, då en taxeringsenhet uppdelas i flera och byggnaderna tillagts endera fastigheten m m.

På grundval av dessa överväganden har utredningen föreslagit att vid taxering av

jordbruksfastighet jorden skall värderas för sig och byggnaderna för sig. Byggnadsvärdet skall i kontrollängd och fastighetslängd redovisas i särskild kolumn såsom ett i jordbruksvärdet ingående delvärde. De i kontrollängden redovisade enhetsvärdena för olika ägoslag innefattar då endast värdet av den öppna jorden utan byggnader.

Redovisningen i fastighetslängden av ägoslag m m

I fråga om *jordbruksfastighet* har utredningen funnit att tomt och trädgård å ena sidan och åker å den andra i allmänhet åsatts praktiskt taget samma värde per har. Dessa ägoslag synes därför utan olägenhet kunna bli föremål för gemensam värdering och anledning föreligger inte att i fastighetslängden redovisa arealerna av de nämnda ägoslagen i särskilda kolumner.

Den oklara gränsdragningen mellan kultiverad betesmark och naturlig äng har enligt utredningen lett till en viss tveksamhet vid bedömandet om vad som skall hänföras till det ena och det andra ägoslaget. Utredningen finner inte något allvarligt hinder föreligga mot att sammanföra dessa ägoslag i en kolumn under beteckningen ängsmark.

En omläggning av markredovisningen i enlighet med vad nu anförts skulle innebära att för jordbruksfastighet endast fyra ägoslag upptas, nämligen 1) åker och tomt, 2) ängsmark, 3) skogsmark och 4) övrig mark.

Beträffande redovisningen i fastighetslängden av *annan fastighet* föreslår utredningen att den hittillsvarande redovisningen av särskilt parkvärde skall upphöra.

Vid 1957 års allmänna fastighetstaxering har särskilda parkvärden endast åsatts i omkring 700 fall sammanlagt för hela landet, varvid kan ifrågasättas om inte sådant värde felaktigt åsatts i många fall.

Beträffande själva uppställningen av fastighetslängden har utredningen konstaterat att å rad, som användes för jordbruksfastighet, kommer kolumnerna för annan fastighet att förbli outnyttjade liksom att kolumnerna för jordbruksfastighet inte kommer till användning å rad, som utnyttjats för annan fastighet. Följden härav blir att kolumnerna i genomsnitt bara kommer att utnyttjas till femtio procent. Om jordbruksfastighet och annan fastighet redovisades i skilda längder, skulle kolumnerna till fullo utnyttjas och betydande besparingar av papper och framför allt av arkivutrymmen vinnas. Med hänsyn till den förestående omläggningen till användning av datamaskiner för längdframställning har utredningen likväl inte ansett sig böra framlägga något förslag i detta hänseende.

Genom den föreslagna utmönstringen av begreppet parkvärde är det emellertid inte otänkbart att med någon jämkning av bredden av övriga kolumner skulle kunna tryckas särskilda längder för annan fastighet, varvid redovisningen inte skulle behöva ske över helt uppslag utan enbart över en sida. I vart fall blir detta möjligt om fastigheterna såsom vid 1957 års allmänna fastighetstaxering skall redovisas i längder med tvärformat. Utredningen ifrågasätter därför, om inte redan till nästa allmänna fastighetstaxering borde tillhandahållas särskilda blanketter, upptagande enbart annan fastighet och avsedda att användas i sådana distrikt, där endast dylika fastigheter förekommer, främst i de centrala delarna av städerna.

Underhåll eller ny-, till- eller ombyggnad

Erfarenheter av besiktning av byggnader

Av taxeringsinspektören Ulf Krasse

Från bruttointäkten av jordbruksfastighet och annan fastighet får avdragas kostnader för reparation och underhåll av byggnader, medan avdrag icke får ske för kostnad för ny-, till- eller ombyggnad eller — såvitt avser annan fastighet — därmed jämförlig förbättring å fastigheten. Varken lagtext eller förarbeten ger någon säker ledning för bedömning av vad som är att hänföra till avdragsgillt underhåll. Det finns åtskilliga rättsfall rörande reparation å byggnader, men det är ofta vanskligt att draga några bestämda slutsatser av utgången av ett visst mål med ledning av de knapphändiga notiserna i regeringsrättens årsbok.

I detta ämne har skrivits flera artiklar och uppsatser, men jag skall här endast beröra vad landskamreraren H. Sterner uttalat i en artikel i Svensk skattetidning 1946. ”Som underhållsarbete anses därvid åtgärder, som erfarenhetsmässigt måste vidtagas med en byggnad någon eller några gånger under dess livslängd, såsom ommålning, omläggning av tak, insättning av nya fönster etc.” Sammanfattningsvis torde kunna sägas att underhållsarbeten är sådana arbeten, som avser att bibehålla eller återställa en byggnad i ursprungligt skick.¹

Även om det teoretiskt är möjligt att

¹ Se även Wennergren, Skattenytt 1959 s 207 ff.